

[ARGOS stelt voor]

[Activating Captions]

[Hoe beter met captions werken #1]

Curatoren Christine Sun Kim en Niels Van Tomme praten over hun samenwerking als curator, die in 2019 van start ging met de groepstentoonstelling Disarming Language in de Tallinn Art Hall en uitgroeide tot Activating Captions, momenteel te zien bij ARGOS.]

- Hallo iedereen, mijn naam is
Christine Sun Kim,

ik word CK genoemd, en ik ben co-curator
van de show samen met Niels.

- Hallo, mijn naam is
Niels Van Tomme,

ik ben directeur bij Argos
en samen met Christine Sun Kim

co-curator
van deze tentoonstelling.

[Een liefde voor captions]

Toen ik in 2016 bij
De Appel in Amsterdam begon te werken,

stelde ik het artistieke programma van mijn eerste jaar

bij De Appel samen, en ik nam contact op met Christine om te zien

of ze eventueel interesse had
om mee te werken

aan een tentoonstellingsproject
bij De Appel.

Ik ben superblij dat
ze ja zei, want

het voelde als een eer aan
om met haar samen te werken.

Ik herinner me nog heel goed,

het was een van de eerste avonden
dat we samen op stap gingen,

dat Christine me vroeg,
hou jij van captions?

En ik had zoiets van, dat is een vreemde
vraag, en ik dacht,

ja, eigenlijk hou ik wel van captions,

ik heb het gevoel dat ze
nauw verstrengeld zijn.

- Ik herinner me niet
dat ik je die vraag gesteld heb.

- Ja, ik herinner me dat goed (gniffelt).

Dus voor mij was het een
heel verhelderend moment,

omdat ik denk dat
de zaadjes van ons huidige project,

Activating Captions,
daar gelegd zijn,

voor mij voelt het alsof de liefde of
de sympathie die we allebei hebben

voor de cultuur van captions
en ondertiteling,

hoewel we daar vanuit heel
verschillende achtergronden bij beland zijn,

daar al ontstaan is,
maar misschien laat ik beter Christine

haar versie vertellen van ons
ontstaansverhaal (lacht).

- En ik herinner me hoe
jij en ik werkten aan de tentoonstelling

die we maakten in Tallinn in de
Tallinn Art Hall in Estland,

en ik herinner me dat ik, toen jij
me vroeg om die te maken,

toen ook onzeker was, aangezien
ik nog nooit eerder gecureerd had,

en van die ervaring
heb ik zoveel geleerd

en ik genoot van dat proces,
en ik weet dat, toen jij en ik

besloten dat we dit
nog wat meer wilden doen,

nog wat verder wilden gaan,
dat we zo uitkwamen bij

Activating Captions,

en toen sloeg COVID natuurlijk toe,

en dat hadden we niet echt
verwacht, en ik denk

dat dit een belangrijke reden is
waarom we ervoor kozen om

deze tentoonstelling online te organiseren, maar
dat is fantastisch want captions

horen thuis op het scherm,
en dus is het gewoon een schitterende timing

in dat opzicht.

- Ik herinner me heel goed ons eerste
gesprek daarover (= onze samenwerking als curator)

waar ik jou dat zo
vroeg, en jij na een tijdje

iets had van,
"waarom vraag jij mij

voor een tentoonstelling
over beperkingen?”.

En ik voelde hoe er
een productieve spanning ontstond

uit die vraag,
want het klopt,

waarom zou ik jou vragen
voor een tentoonstelling

die ik op het punt sta te organiseren,
maar waarbij ik al

in mijn achterhoofd,
terwijl we aan het praten waren,

aan het denken was,
het zou eigenlijk geweldig zijn

als ik dit project
samen met Christine kon cureren,

want het voelde aan alsof,
ja, enerzijds,

ik denk dat er twee dingen
in mijn hoofd speelden,

ik had het gevoel dat het zo een nieuw
terrein was voor mij om over na te denken

dat ik ook dacht
dat ik zou moeten ont-leren

hoe ik gewoonlijk
tentoonstellingen maak,

maar ik dacht ook:
ik heb ook iemand nodig

die echt praat of
nadenkt over beperkingen

vanuit een ervaring uit de eerste hand,
en niet op een soort

abstract-theoretische manier.

- Ik wil toch vermelden

dat dit ook wel wat persoonlijk
geworden is voor mij,

want ik heb mezelf lange tijd
nooit beschouwd

als een persoon met beperkingen,

ik ben trots op mijn dovencultuur

en mijn dovenidentiteit

en beperking voelde altijd aan als een label

dat daar bovenop werd gegooid,

maar dat is een wat verouderde manier
van denken, nu ben ik blij

dat ik een actief lid ben van
de community van mensen met een beperking,

en dat was een verandering
in mijn denkproces

in de voorbije paar jaar,
ik zei: ja,

ik ben een persoon met een beperking,
en dat is echt wel

een lange weg geweest voor mij,
en eigenlijk was de tentoonstelling

die we in Tallinn gemaakt hebben
een deel van die weg voor mij,

en ik herinner me dat,
toen we probeerden uit te denken

wat het format van de tentoonstelling zou zijn,
en probeerden uit te denken

hoe ze eruit zou zien,

ik herinner me dat ik toen dacht

dat er misschien niet
voldoende materiaal zou zijn,

of voldoende kritische zin,
of een gezonde structuur van kunstenaars

met beperkingen, en ik besepte dat we

van nul af aan zouden moeten werken,
en wat er dus leuk is

aan die tentoonstelling
die we in Tallinn organiseerden,

en aan Activating Captions
die we nu organiseren,

is dat ik hoop dat beide
tentoonstellingen

deel kunnen gaan uitmaken van
het artistieke discours over beperkingen,

en ik weet dat we hier
een zekere basis uitgewerkt hebben,

als we aan onszelf
de vragen stellen

wat toegankelijkheid betekent, hoeveel talen

we willen opnemen
enzovoort,

en toen we bij Activating Captions belandden, hadden we

die weg al afgelegd
voor Disarming Language,

en daarom leek het me alsof het proces
wat gemakkelijker was geworden,

maar ik denk ook dat
dit formats zijn

waarmee rekening moet worden gehouden

vanaf het begin,

en niet enkel voor ons werk als
curatoren, maar voor alle curatoren,

ik denk dat het belangrijk is
dat dit de dingen zijn

die je je afvraagt
in het begin,

want uiteindelijk bespaar je
zo meer geld, toch?

Want uiteindelijk
kun je enkel

ofwel dure toegankelijkheid aanbieden,
of halfslachtige toegankelijkheid

waar je niet
alle informatie hebt.

[Captions vs. ondertitels]

Misschien kan ik eerst
het verschil uitleggen

tussen captions en ondertitels.

Ik denk dat ondertitels
het meer gangbare woord is,

en dikwijls
vertalen ondertitels gewoon

een taal in een taal,
een gesprek in een gesprek,

ze voegen geen
andere informatie toe

buiten de gesproken dialoog,

maar captions
of ook gesloten captions,

bevatten andere informatie,

dus af en toe kun je zien

dat de captions soms
de uitlijning bepalen

op het scherm of de uitlijning
op het scherm aanpassen

en links of rechts uitlijnen
om aan te geven wie er spreekt,

ze omvatten ook
audioaanwijzingen tussen haakjes,

zoals rinkelende telefoon,
muziek op de achtergrond,

en dat helpt de kijkers
om beter te kunnen interpreteren

wat ze zien,
en ik heb gemerkt dat

die woorden intussen vrijwel
onderling verwisselbaar geworden zijn,

en in het verleden waren dat
twee heel verschillende termen,

en voor mij is het goed
dat ze onderling verwisselbaar zijn

op dit moment, maar ik probeer
me te herinneren in welk jaar het was,

in 1972, toen zagen we in
de VS dat Julia Child

haar eerste tv-programma had,
dat is een Franse kok,

en ik denk dat het een
reeks van acht afleveringen was,

en zij plaatste
open captions bij haar programma

die waren ingebrand,

de kijkers konden dus die captions niet aanzetten

of ook niet afzetten,

en voor die tijd was het
historisch om captions te zien

in een tv-programma, maar
de Amerikaanse kijkers belden

en hadden veel klachten,
en dat laat dus zien

dat Amerikaanse kijkers
zich vrijwel altijd

verzet hebben tegen captions,
maar dat de reacties

op de ingebrande open captions leidden tot het maken

van gesloten captions,
en dat biedt de optie

om de captions aan en af
te zetten, en mijn probleem daarmee

is, waarom hebben we niet gewoon open captions, waarom zijn captions

niet gewoon ingebrand?

Voor mij
betekenen gesloten captions dat,

omdat ze afgezet kunnen worden,
ze weggehaald kunnen worden

uit het gezichtsveld van de mensen,
en dat wil zeggen,

uit het oog, uit het hart,
dat betekent dus dat ze in zekere zin

niet echt voldoende recht in hun gezicht met
de beperking geconfronteerd worden,

ik heb begrepen
dat in het Verenigd Koninkrijk,

gebaseerd op
recent onderzoek,

18% van de bevolking
captions gebruikt,

maar dat van die 18%
van de volledige bevolking

slechts 20% doof of
slechthorend is, wat betekent

dat de andere 80% mensen zijn
die ofwel proberen om

de Engelse taal te leren,
of dat er een andere reden is,

maar het getuigt er zeker van
dat het niet langer

een zaak van doven is,
en een van mijn ideeën

is dat captions altijd
verbonden zijn,

en vrij sterk verbonden zijn,
met toegankelijkheid,

het is een manier
om informatie te geven,

en wat je volgens mij ziet
in de videokunst,

is dat er een toename is van
het gebruik van captions,

maar het lijkt specifiek om
esthetische redenen te zijn,

en wat ik hoop te zien is dat toegankelijkheid en esthetiek

elkaar snel vinden en één worden
en ook gebruikelijker worden.

- En als we daarmee rekening houden,
welke gevolgen heeft het dan

voor kunstenaars in het algemeen
die bezig zijn met videowerk?

[Ervaring uit de eerste hand]

Ik bedoel, we hadden een heel

strikt curatorieel
beslissingsproces

dat we enkel zouden
werken met kunstenaars

die echt uit de eerste hand ervaringen
gehad hebben of hebben met beperkingen,

dus mensen die
in zekere zin een beperking hebben,

maar tegelijkertijd wordt dat
in de communicatie

rond Activating Captions
niet als dusdanig naar voren gebracht

op de manier waarop dat
in Disarming Language gebeurde,

en ik heb daar de voorbije dagen
over nagedacht,

en je mag me verbeteren
als je denkt dat ik me vergis,

maar volgens mij was het eigenlijk
een interessante manier

om het aanwezig te laten zijn,

maar niet op de voorgrond,

maar hoe dan ook wordt het
duidelijk in elk aspect

van het project, denk ik,

als je kijkt naar de website

en de soort elementen
die daar aanwezig zijn,

als je kijkt naar de lijst van
middelen die we verzameld hebben

samen met de kunstenaars en
de schrijvers van het project,

dan wordt het superduidelijk.

[Audiovisuele kunst]

We waren echt op zoek naar
werk dat niet enkel captions plaatste

bij audiovisuele kunstwerken
die al bestaan,

maar werk dat
het maken van captions echt beschouwt

als het basisprincipe
om audiovisueel werk te maken,

en dat is dus hoe we
bij deze groep kunstenaars kwamen,

die volgens mij pioniers zijn
in dit type werk.

[Belofte & praktijk]

Een van de mooiste teksten
die ik geschreven heb over,

sorry, gelezen heb over,
ik heb hem niet geschreven,

maar die ik gelezen heb over toegankelijkheid,

is die van een van de kunstenaars

in onze tentoonstelling, hij heet

”Toegankelijkheid in de kunst:

een belofte en een praktijk”,

door Carolyn Lazard,

die laat echt zien
dat toegankelijkheid

niet beschouwd kan worden
als iets dat je doet,

en dat dan klaar is,
en dat je kunt verdergaan

als instelling,
het is een verbintenis op lange termijn,

het is een proces op lange termijn,
het is een belofte,

het is een relatie die
je opbouwt met mensen,

voor mij is het echt
het reëel worden

van de intersectionaliteit
op een institutionele manier

en hoe het aangepakt kan worden,
en dat het iets is

dat aangepakt moet worden
als een gesprek,

als een relationele oefening,
als iets dat eigenlijk

nooit voltooid is
en altijd groeit.

[Captions maken]

Ik denk dat het belangrijkste
advies dat ik kan geven

en dat echt een uitgangspunt is

voor alles wat je wilt

doen in dat domein,
is om te werken met mensen die
deze dingen uit de eerste hand ervaren,
om er niet aan te beginnen zoals je
iets wat neergeschreven is
probeert te volgen, en
alles correct probeert te doen,
maar om echt met mensen te werken,
met hen te praten,
er zijn geen regels om dit
te doen, dus heb je ook
een zekere macht om dingen
anders te doen, en ik denk
dat het echt iets is
waaraan je moet werken
en waarvoor je verantwoordelijkheid moet nemen,
en misschien ga je
er soms niet in slagen,
maar er is niets verkeerd aan
om uit fouten te leren.
We ontdekten ook dat er
geen vast systeem is
waarmee we
elke video kunnen transcriberen
en waarmee we elke transcriptie
kunnen aanbieden,
het is echt iets dat
we geval per geval moeten bekijken,
beslissingen nemen, erover nadenken,
er actief bij betrokken zijn,
een actor worden

in dat proces

en samenwerken met de kunstenaars om te zien wat volgens hen

belangrijk is om voor hun praktijk of voor hun werk

naar voren te brengen, en ja, dat zijn dus mijn twee belangrijkste ideeën

waarmee je volgens mij die verschillende mogelijkheden

zou moeten benaderen.

- Ik zou zeggen dat toegankelijkheid een enorm spectrum is, toch?

Er zijn zoveel verschillende groepen met beperkingen,

soorten van beperkingen, fysiek, intellectueel,

enzovoort, en dus moesten Niels en ik

een aantal keuzes maken over welke soort aanpassingen

we wilden voorzien voor deze tentoonstelling,

en zoals Niels zei, is het een belofte op lange termijn.

[Een onlineplatform]

Volgens mij wordt toegankelijkheid doorgaans

bekeken als iets dat voor iedereen werkt, en word ik in een hokje gestopt,

maar daarom hou ik van dingen online,

omdat ik toegang krijg tot alles wat op het scherm staat,

en afhankelijk van mijn stemming
kan ik ermee omgaan

op welke manier ik ook maar wil,
misschien wil ik

de ene dag de transcriptie lezen,
of misschien wil ik toegang hebben

tot een paar audiodescripties
op een andere dag,

en ik ben blij dat het
niet alleen captions zijn,

het zijn verschillende dingen en
onze tentoonstelling biedt die aan,

en ik vind het leuk om te kunnen
kiezen afhankelijk van mijn stemming

en dat er mij al die
keuzes geboden worden,

en ze zijn zomaar binnen handbereik,

en in dat opzicht was
het online format

leuk voor mij
en iets waarvan ik genoten heb.

- Maar ik denk ook aan een aspect
waarover we het niet gehad hebben,

ik denk dat als je echt
het volledige spectrum van de captions

wilt begrijpen,
natuurlijk niet het volledige,

want er is veel meer, maar wat deze tentoonstelling probeert te doen

en wat wij probeerden
over te brengen is

dat het onmogelijk is

om het magazine los te koppelen
van het project,

dat staat ook online,

en daarvoor hebben we
aan acht schrijvers de opdracht gegeven

om speciaal voor deze gelegenheid een nieuwe tekst te schrijven.

En dat ook vanuit
verschillende hoeken en perspectieven,

het verrijkt het nadenken over captions en
de mogelijkheden die ze bieden,

maar dan in geschreven teksten, als iets
wat je online kunt lezen,

dus stel ik voor dat je het
volledige project ervaart,

alle toegankelijkheidsfuncties
online, alle teksten,

al het materiaal,
en dan denk ik dat

het een goede introductie is

tot deze boeiende nieuwe wereld van het werken met captions.

[Hoe beter met captions werken #1

Met:

Christine Sun Kim
Niels Van Tomme

Beth Staehle (ASL-tolk)

Een productie van:

Andrea Cinel
Jonas Beerts
Maryam K. Hedayat
Sander Moyson

Vertaling:
Martine Wezenbeek

voor Activating Captions

ARGOS centrum voor audiovisuele kunsten, 2021]